

Zöld gazdaság Európában

A megújuló alapanyagokra épülő iparokat összefoglalóan biobázisú gazdaságnak nevezik. Ennek növekedését több tényező segítheti: az állami, központi támogatások, hitelek nagysága, a vásárlók ösztönzése, a nem biobázisú anyagok korlátozása. Az Európai Unió több programot indított a biobázisú anyagok elterjesztése érdekében.

Tárgyszavak: biogazdaság; Európai Unió; Horizon 2020; fejlesztési alapok.

2000 milliárd EUR éves forgalom, 22 millió munkahely (az EU összes munkavállalóinak 9%-a). Ezek a számok jellemzik a növekvő európai zöld gazdaságot, amely az Európai Bizottság szerint is fényes jövő előtt áll. Bár a kritikusok némileg árnyalják ezt a szerintük túl optimista jövőképet, hiszen a tudományos kutatások eredményei és a gazdasági sikerek elég távol állnak egymástól. Európa mindig is élen járt a kutatásban és fejlesztésben, ennek ellenére nehéz feladat az ipari létesítmények átállítása a zöld gazdaság követelményeihez. Itt is vannak potenciális lehetőségek és veszélyek is. Mindenképpen újabb intézkedések szükségesek a zöld gazdaságban rejlő előnyök további kiaknázásához.

Európán kívül egyre nagyobb számban és összegben ruháznak be a zöld gazdaságba. Kitűnő példa erre a BioAmber új szukcinnilsav (régibbi nevén borostyánkősav, amely a gyógyászatban és élelmiszeriparban ízfokozóként használatos) gyára. Habár ezt a savfajtát 2010 óta nagy mennyiségben gyártják Franciaországban, a kanadai Ontario államban egy új 30 000 tonna kapacitású üzemet építettek.

Az Európai Unió döntéshozói gyakran teszik fel a kérdést, hogy miért nem növekszik gyorsabban az európai zöld gazdaság. A válasz többnyire a finanszírozás hiánya. Pénzügyi szakértők szerint viszont megfelelő nagyságú pénz áll rendelkezésre, a források megtalálása azonban nem könnyű feladat.

Az EU és az iparágak résztvevői 2014 júliusában az állami és a magántőke közötti kapcsolatok megteremtése céljából a Bio-Based Industries Joint Undertaking (biobázisú iparvállalatok összekapcsolása) nevű új szervezetet hozták létre.

Az EU *Horizon 2020* programban Public and Private Partnership (PPP) konstrukció keretében 2,7 milliárd EUR magánbefektetői és 975 millió EUR EU-pénz van. Az PPP a közszolgáltatások biztosításának olyan új formája, amelyben az állam bevonja a magánszektor. A *Horizon 2020* az EU stratégiai kutatási és fejlesztési alapja, 2020-ig 80 milliárd EUR költségvetéssel rendelkezik. A *Horizon 2020-at* az EU további öt Európai Strukturális és Befektetési Alappal egészítette ki, hogy az általa biztosított támogatásokból az elmaradott régiókat minél jobban bekapcsolja a gazdasági

fejlődésbe. Ezek a következők: Európai Regionális Fejlesztési Alap, Európai Szociális Alap, Kohéziós Alap, Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alap valamint az Európai Tengerügyi és Halászati Alap. A hitelképes és a zöld gazdaságba befektetni kívánó cégek számára ezek az alapok elérhetőek és a forrásaik felhasználhatóak.

Az Európai Befektetési Bank a *Horizon 2020-szal* párhuzamosan az európai innovatív vállalkozások részére elindította *InnovFin* nevű programját. A kis- és középvállalkozások egyenként 25 000 EUR, a nagy cégek 300 millió EUR összegre számíthatnak hitel vagy garancia formájában.

Európában – a bioüzemanyagokat kivéve – a piaci kereslet ösztönzése is hiányzik. Ilyen működik az USA-ban, ahol a Mezőgazdasági Minisztérium sikeresen indította el *BioPreferred* programját, ezzel is segítve a zöld gazdaságot. Ennek keretében elvárják a szövetségi hatóságoktól, hogy a 10 000 dollárt meghaladó közbeszerzéseiknél a legmagasabb arányban biobázisú összetevőket tartalmazó termékeket részesítsenek előnyben. A *BioPreferred* program ellenzői ugyanakkor piactorzítással és piachelyettesítéssel vádolják a minisztériumot. Az európai gyártók viszont éppen ehhez hasonlót szeretnének elérni, mert az európai szervezetek évente 2000 milliárd EUR értékben vásárolnak különböző árucikkeket és szolgáltatásokat.

A német megújuló energiaipari szövetség (Fachagentur Nachwachsende Rohstoffe) adatbázist állított össze, amely információval látja a közbeszerzést kiíró intézményeket és a lehetséges pályázókat. Ez önkéntes alapon működik és a szereplők adatszolgáltatásán alapul. Az USA Mezőgazdasági Minisztériuma bevezette a *Certified Biobased Product* emblémát a közbeszerzésekre, amely tanúsítja, hogy a termék teljesíti a biobázisú összetevőkre vonatkozó előírásokat. Az emblémára nemcsak amerikai, hanem európai cégek is jelentkezhetnek. Az embléma egyértelmű információkkal látja el a vásárlókat, és biztosítja őket a környezeti követelmények legmagasabb szintű betartásáról.

Az Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) már 2011-ben megállapította, hogy az európai zöldgazdaság is profitálhatna egy ilyen embléma bevezetéséből, azonban a részletek kidolgozása még várat magára. Egyébként a *világon már 500 különböző zöld embléma van forgalomban, ami meglehetősen nagy szám.*

A korlátozások bevezetése és feloldása szintén komolyan befolyásolja a piac működését. 40 évvel ezelőtt a világon elsőként Brazília oldotta fel az etanolra mint üzemanyagra vonatkozó korlátozásait. Mára a világ bioetanol-piacán vezető szereplővé lépett elő. Az ötletet sok ország átvette és szüntette meg az etanol tiltását.

Olaszország pozitív példával szolgált arról, hogyan lehet egy termék betiltásával a legkedvezőbb hatást elérni. 2011-ben betiltották a vékony falú, egyszer használatos, biológiailag nem lebomló bevásárló szatyrokat. Ezeket biológiailag lebomló szatyrokkal váltották fel és a rájuk nyomtatott feliratokkal oktatási célra is felhasználták. Ösztönözték a lakosságot arra, hogy ezekben a biológiailag lebomló hordtáskákban gyűjtsék a szerves konyhai hulladékokat. A tudatos kampány teljes sikerrel járt, a keletkező komposzt kevesebb biológiailag nem lebomló szatyrot tartalmazott.

Összeállította: Jankelovics Péter

CHEManager International, 7–8/2015. p. 6.